

**UTENOS KOLEGIJOS
MEDICINOS FAKULTETO
BURNOS IR DANTŲ PRIEŽIŪROS KATEDROS
ODONTOLOGINĖS PRIEŽIŪROS STUDIJŲ PROGRAMA**

TVIRTINU

Dekanas

Doc.dr.Raimundas Čepukas

2015-06-16

**GYDYTOJO ODONTOLOGO PADĖJĖJO VEIKLA DANTŲ
IMPLANTACIJOS METU
BAIGIAMASIS DARBAS**

Darbo autorė

OP-12 gr. stud.

Aistė Baronaitė

2015-06-08

Recenzentė

Lektorė

Virgina Rudėnienė

2015-06-11

Darbo vadovė

Asistentė

Rasa Kepalienė

2015-06-08

UTENA 2015

TURINYS

SANTRAUKA.....	4
SUMMARY	6
SANTRUMPOS	8
PAGRINDINĖS SĄVOKOS.....	9
ĮVADAS	10
1. Literatūros apžvalga	12
1.1. Dantų implantų kontraindikacijos ir indikacijos	12
1.2. Sraigtiniai dantų implantai	13
1.3. Bendrosios dantų implantacijos organizavimo procedūros	16
2. Tyrimo metodai ir medžiaga	17
2.1. Tyrimo charakteristika ir tiriamieji	17
2.2. Tyrimo metodai	17
3. Tyrimo rezultatai.....	19
3.1. Gydytojo odontologo padėjėjo darbo organizavimo principai prieš dantų implantaciją	19
3.2. Gydytojo odontologo padėjėjo veikla sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūrų metu	21
3.3. Gydytojo odontologo padėjėjo veikla po chirurginiame periode	24
ĮŽVALGOS	27
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	28
PRIEDAI	
1. Prašymas dėl planuojamo tyrimo leidimo	31
2. Dokumentai dėl planuojamo tyrimo leidimo.....	32
3. Sveikatos būklės anketa.....	33
4. Sutikimo formos dėl odontologinių paslaugų teikimo	34
5. Sutikimo formos dėl odontologinių paslaugų teikimo	35
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS	
1 pav. Sraigtinis dantų implantas ir jo dalys.....	15
2 pav. Sraigtinis dantų implantas su išvardintais privalumais.....	16
3 pav. Gydytojo odontologo darbo vietos paruošimas konsultacijos metu	20
4 pav. Programa "Planmeca Romexis 3.4.0.R"	21
5 pav. Tiriamojo programinė retgeno nuotrauka	22
6 pav. Tiriamasis parengtas dantų implantacijos procedūrai.....	24
7 pav. Dantų implantų sriegimo metu, gydytojo odontologo padėjėja siurbia kraują, audinius	

prilaiko kabliu.....	25
8 pav. Injekcijai naudojamos priemonės	25
9 pav. Danties šaknis ir danties implantas.....	40
10 pav. Implantosistemos dalis esantis kaule	40
11 pav. Instrumentai, medžiagos, sistemos išpakuotos ir sudėtos prieš operaciją ant gydytojo odontologo padėjėjos stalo	40
12 pav. Instrumentų tvarkymas	41

Baronaitė A. Gydytojo odontologo padėjėjo veikla dantų implantacijos metu; baigiamasis darbas / vadovė asist. R. Kepalienė; Utenos kolegija, Medicinos fakultetas, Burnos ir dantų priežiūros skatedra – Utena, 2015.40 p.

SANTRAUKA

Gydytojas odontologas ir gydytojo odontologo padėjėjas dantų implantacijos metu dirba taip, kad būtų užtikrintas sklandus, efektyvus komandos darbas teikiant paslaugas pacientui. Dantų implantacijai naudojamas metalinis sraigtas, kuris yra sriegiamas į žandikaulį toje vietoje, kur buvo prarastas nuosavas dantis. Prigijęs implantas tampa tvirta atrama danties protezui. Sėkmingai dantų implantacijai būtina, kad implantuojamoje srityje žandikaulio ketera būtų pakankamai aukšta ir plati. Kitu atveju atliekama tos srities kaulo augmentacija.

Atlikta atvejo analizė, kurios metu buvo išsamiai vertinama gydytojo odontologo padėjėjo veikla sinuso dugno pakėlimo operacijos ir dantų implantacijos metu. Analizei panaudotos profesinės žinios, asmeniniai komunikaciniai gebėjimai.

Darboobjektas – gydytojo odontologo padėjėjo veikla dantų implantacijos metu.

Darbotikslas – išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą dantų implantacijos metu.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą pasiruošiant dantų implantacijai ir su ja susijusioms procedūroms.
2. Išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūrų metu.
3. Išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą po chirurginiu periodu.

Tyrimo charakteristika. Tyrime dalyvavo vienas pacientas. Pirmojo vizito metu, surinkus paciento anamnezę, įvertinus bendrą burnos būklę, atlikus radiologinį ištyrimą, buvo suplanuotas dantų protezavimas ant implantų. Kito vizito metu buvo atliekama sinuso dugno pakėlimo operacija kartu su dantų implantacija.

Tyrimo metodai. Atlikta atvejo analizė, kokybinis tyrimas. Tyrimas vykdytas „Prodentum“ odontologijos klinikoje. Tyrimas buvo atliekamas nuo 2015-02-02 iki 2015-05-17.

Atlikus tyrimą, gautos šios išvagos:

Gydytojo odontologo padėjėja, pasiruošdama dantų implantacijai ir su ja susijusioms procedūroms, užtikrina paciento anamnezės surinkimą, medicininių dokumentų pildymo tvarką, paruošia diagnostinius instrumentus gydytojui odontologui. Bendrauja su pacientu ir supažindina su priešoperaciniu režimu. Asistuojant sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūrų metu gydytojo odontologo padėjėja paruošia sterilius implantacijos rinkinius, chirurginius instrumentus, dirbtinio kaulo paketus, dantų implantus, membraną ir chirurginę konsolę

implantacijai. Procedūrų metu gydytojo odontologo padėjėja asistuoja intraoraliai: naudodama atsiurbimo sistemą, siurbia seiles ir kraują pjūvio metu, antkaulio lopo pakėlimo metu audinius prilaiko „Minesotos“ kabliu, taip užtikrindama operacinio lauko matomumą bei sausumą. Augmentacijos metu su raspatoriumi sudeda dirbtinį kaulą į paruoštą ertmę ir prilaiko antkaulio lopą, kol odontologas įdės membraną. Ekstraoraliai: paruošia sterilų tvarstį, sauso ledo paketą, tinimą mažinančių vaistų „Sol.Dexamenthasoni“ 8 mg, sterilius adatą ir švirkštą. Po operacijos gydytojo odontologo padėjėja paduoda gydytojui odontologui sterilų tvarstį žaizdai uždengti, suleidžia paskirtus vaistus pacientui į raumenį, paaiškina pooperacinį režimą, paduoda sauso ledo paketą ir paprašo jį laikyti prispaustą prie žando pusvalandį. Gydytojo odontologo padėjėja, dėvėdama apsaugines priemones, sutvarko medicininės atliekas pagal higienos normų nustatytus reikalavimus, dezinfekuoja, išplauna ir išvalo atsiurbimo sistemas, dezinfekuoja visus odontologinio kabineto paviršius dviejų metrų atstumu. Sutvarko odontologinius instrumentus pagal higienos normų nustatytą seką ir sterilizuoja vakuuminiame garo sterilizatoriuje.

Baronaitė A. Dental assistant's activities during the time of dental implantation; final thesis / leader assistant's R. Kepalienė; Utena College, Faculty of Medicine, Dental Care Department. – Utena, 2015. 40p.

SUMMARY

Medical dental practitioner and dental practitioner's assistant during the dental implantation work as a team to ensure smooth, efficient work while providing services to the patient. For dental implantation metal screw is used. It is threaded into the jaw in the place where the tooth is missing. A tooth implant becomes strong support for the dentures. It is necessary for successful dental implantation that the jaw ridge in the implantation area would be sufficiently high and wide. Otherwise, a bone augmentation has to be performed.

In this case study medical dental practitioner's assistant activities during the sinus bottom lift surgery and dental implantation were comprehensively evaluated. For the analysis professional knowledge and personal communication skills were used.

The object of final work is dental assistant's activities during the time of dental implantation.

The aim of final work is to analyze the medical dental practitioner's assistant activities during the time of dental implantation.

Tasks:

1. To analyze the medical dental practitioner's assistant activities during preparation for the dental implantation and related procedures.
2. To analyze the medical dental practitioner's assistant activities during the time of the sinus bottom lift and dental implantation procedures.
3. To analyze the medical dental practitioner's assistant activities during the after surgery time.

The characteristics of the research. The research involved one patient. During the first visit patient's anamnesis was collected, assessed the overall oral health and after the radiological examination next appointment was fixed. During the next visit sinus bottom lift operation was performed, together with dental implantation.

Research methods. Case analysis was performed. The research carried out at UAB "Prodentum" dental clinic. The research was carried out from 2015.02.02 to 2015.05.17.

The research received the following insights:

The dental assistant while preparing for the dental implantation and related procedures ensures the collection of the patient's anamnesis, medical records filling procedure, prepare diagnostic instruments for the dentist. Communicates with the patient and introduces with the preoperative procedures. While assisting during the sinus bottom lift and dental implantation procedure time, dental practitioner's assistant prepares sterile implant kits, surgical instruments,

artificial bone packets, dental implants, membrane and surgical console for the implantation. During the procedures assistant assists intraorally: with suction system sucks the saliva and blood during the time of cut, during the periosteal flap raising time holds the tissues with “Minnesota” hook, thus ensuring the visibility and dryness of the operative field. During the augmentation using the places an artificial bone into the prepared cavity and holds the tissues while the dentist places the membrane. Extraorally: provides sterile dressings, dry ice pack, the patient’s swelling lowering drugs “Sol. Dexamethasone” 8mg, sterile needle and syringe. After the surgery dental assistant gives sterile bandage to cover the wound, injects prescribed medication into the muscles, explains the post-operative regime, gives the dry ice pack and asks the patient to hold it next to the cheek for half an hour. Dental practitioner’s assistant while wearing protective gear arranges medical waste in accordance with the requirements of sanitary norms, cleans and disinfects suction systems, disinfects all dental cabinet surfaces within the range of 2 meters. Handles dental instruments in accordance with the hygiene norms prescribed sequence and sterilize in a vacuum steam sterilizer.

SANTRUMPOS

GOP –gydytojo odontologo padėjėja.

HA –hidroksiapatitas.

Ti –titanas.

PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Antiseptika– laikinųjų odos mikroorganizmų sunaikinimas ir nuolatinių mikroorganizmų sumažinimas ant odos, gleivinės ir kitų audinių [6].

Aseptika– gyvų žmogaus audinių ir sterilių medžiagų apsaugos priemonės nuo aplinkos mikroorganizmų [6].

Aštrūs instrumentai– daiktai ar instrumentai, būtini specialiai sveikatos priežiūros veiklai vykdyti, kuriais galima į(si)pjauti, į(si)durti, su(si)žeisti, ir (arba) už(si)krėsti [6].

Autoimuninės ligos– sindromas, kurio metu suaktyvinamos autoreaktyviosios ląstelės ir kai nėra aiškios infekcijos ar kitos priežasties, galinančios tai paaiškinti [28].

Biologinis indikatorius – kontrolės priemonė, kurią sudaro standartizuota gyvybingų bakterijų sporų, atsparių kontroliuojamam dezinfekcijos arba sterilizacijos būdui, populiacija [6].

Bruksizmas – beprasmiškai kramtomieji judesiai [30].

Danties implantas – natūralios danties šaknies pakaitalas, titaninis varžtelis, kuris chirurginiu būdu įsukamas į žandikaulį vietoje iškritusio danties ar pašalintos danties šaknies [27].

Dezinfekcija–daugelio arba visų mikroorganizmų, išskyrus kai kurias bakterijų sporas, sunaikinimas aplinkoje fizinėmis ir cheminėmis priemonėmis [6].

Gydytojo odontologo padėjėjas – asmuo, asistuojantis gydytojui odontologui ar gydytojui odontologui specialistui ir teikiantis odontologinės priežiūros paslaugas neviršydamas savo profesinės kvalifikacijos kompetencijos ribų [26].

Chirurginė rankų antiseptika– švarių rankų odos įtrynimasis prieš operacijas ir kitas invazines medicinos procedūras odos antiseptikais, siekiant sunaikinti laikinuosius odos mikroorganizmus ir sumažinti nuolatinių mikroorganizmų skaičių [6].

Kaulo augmentacija– tai nuosavo paciento kaulo arba kaulo pakaitalo priauginimas ten, kur jo trūksta [29].

Kserostomija – tai burnos sausumas, atsiradęs dėl sumažėjusio seilių išsiskyrimo ir seilių cheminės sudėties pokyčio [30].

Operacinis laukas – paciento burnos ertmės dalis, kurią apdoroja gydytojas [26].

Osteointegracija – procesas, kurio metu kaulas sukimba ir suauga su titaniniu implanto paviršiumi [29].

Papildomos izoliavimo priemonės– pacientų ir darbuotojų saugos priemonės, taikomos sergantiems ir įtariamiesiems, kad serga infekcinėmis ligomis, plintančiomis tiesioginio ar netiesioginio sąlyčio metu ir per orą [6].

Sterilus gaminy– gaminy be gyvybingų mikroorganizmų [6].

IVADAS

Dažniausios dantų netekimo priežastys yra dantų ėduonis, įvairios traumos, įgimti dantų eilių defektai.

Viena iš pagrindinių priemonių atstatyti prarastus dantis yra protezai ant dantų implantų. Anksčiau vienintelis adentijos gydymo būdas buvo tiltiniai arba išimami protezai. Atsiradus dantų implantams pacientai gali džiaugtis patogiu ir ilgaamžiu gydymo metodu, nereikia nupreparuoti gretimų dantų arba nešioti išimamų plokštelių [19].

Dantų implantacijai plačiai naudojami sraigtiniai dantų implantai. Dažnai moksliniuose straipsniuose juos apibūdina kaip fiziologiškiausius ir patikimiausius, nes jie savo forma yra panašiausi į dantų šaknis, pasižymi gera integracija kauliniame audinyje ir užtikrina estetišką dantenų išvaizdą aplink juos [32].

Kartais dantų implantacija negali būti atliekama iš karto. Tai priklauso nuo kaulo storio ir aukščioimplantuojamoje žandikaulio srityje. Todėl dažnai reikia atlikti papildomų kaulo priauginimo procedūrų, tokių kaip sinusų dugno pakėlimo operacija.

Gydytojas odontologas ir gydytojo odontologo padėjėjas visų procedūrų metu dirba kaip komanda, visą dėmesį skirdami paciento gydymui. Gydytojo odontologo padėjėjo veikla yra užtikrinti tikslingą, sklandų, efektyvų komandinį darbą, žinoti gydymo eigą, darbų seką. Be viso to, gydytojo odontologo padėjėjui labai svarbu užtikrinti darbuotojų ir paciento saugumą, dirbant su odontologiniais instrumentais ir įrenginiais.

Temos aktualumas. Nepakankamas informacijos kiekis, kokia turėtų būti gydytojo odontologo padėjėjo veikla sudėtingų dantų implantacijos procedūrų metu.

Nuspręsta atlikti kokybinį tyrimą taikant atvejo analizę ir išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą dantų implantacijos metu. **Keliamas probleminis klausimas:** *Kokia yra gydytojo odontologo padėjėjo veikla dantų implantacijos metu?*

Darbo objektas – gydytojo odontologo padėjėjo veikla dantų implantacijos metu.

Darbo tikslas – išanalizuoti gydytojo odontologo veiklą dantų implantacijos metu.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą pasiruošiant dantų implantacijai ir su ja susijusioms procedūroms.
2. Išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą sinusų dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūrų metu
3. Išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą po chirurginiu periodu.

Darbo autorė savo baigiamajame darbe atskleidžia ir gina:

1) **Dalykines profesines kompetencijas:**

- dirbti su odontologijoje naudojamais įrenginiais, medžiagomis, instrumentais;

- atpažinti burnos ir dantų ligas ir rūpintis jų profilaktika;
- laikytis aseptikos ir antiseptikos;
- dirbti su dentaliniais rentgeno diagnostikos aparatais;
- mokyti pacientus sveikos gyvensenos, racionalios mitybos, burnos ertmės priežiūros taisyklių;

2) **bendrasios profesinės kompetencijos:**

- dirbti komandoje;
- analizuoti ir sisteminti informaciją;
- spręsti problemas ir priimti sprendimus;
- žinias taikyti praktikoje;
- pasitelkti mokslinius tyrimus;
- generuoti naujas idėjas (kūrybingumas).

Baigiamojo darbo struktūra ir apimtis: darbas susideda iš įvado, 3 dalių, 3 išvalgų, 32 pozicijų literatūros šaltinių sąrašo, Darbo apimtis be priedų - 31- puslapis, 5 priedų, 12 paveikslų .

1. Literatūros apžvalga

1.1. Dantų implantų kontraindikacijos ir indikacijos

Pagal Tarptautinių žodžių žodyną kontraindikacija yra medicininė aplinkybė, dėl kurios yra žalinga ar visai negalima taikyti kokio nors gydymo. Indikacijos apibrėžimas priešingas – tai medicininis simptomas, požymis, kuris rodo, kad reikia ir galima panaudoti tam tikrą gydymą ar vaistą [12], [18].

Gydytojas odontologas ir gydytojo odontologo padėjėjas turi išmanyti apie kontraindikacijas ir indikacijas dantų implantacijai. Kontraindikacijos dantų implantacijai yra skirstomos į grupes [11], [20], [21]:

- Bendrinės:
 - absoliučios (psichiškai nestabilūs pacientai, pacientai be pakankamos motyvacijos, sunkios negydomos sisteminės ligos, alergija medžiagoms, iš kurių gaminami implantai, nesibaigęs veido formavimasis jaunesniems nei 18 metų amžiaus asmenims ar labai solidus paciento amžius);
 - sąlyginės (sunkios, bet kontroliuojamos sisteminės ligos, rūkymas, priklausomybė nuo alkoholio ar narkotinių medžiagų, nėštumas).
- Vietinės (netinkama žandikaulių anatomija, mažas kaulo tankis, negydomas periodontitas, smilkinio – apatinio žandikaulio sąnario ligos, cistos, šaknys ir kiti lokalūs infekcijos židiniai).

Pasak gydytojo odontologo ortopedo doc.dr.V.Rutkūno, kontraindikacijos dažniausiai būna laikinos ir pasikeitus organizmo būklei operacija gali būti atliekama. Tai sprendžia gydytojas. Sveikatos būklė labiausiai priklauso nuo gydytojo ir paciento bendradarbiavimo. Pacientas pirmiausiai turi atidžiai ir taisyklingai valyti dantis, kad praeitų dantenų uždegimas. Tik tokiu atveju galima tikėtis ilgalaikių ir gerų gydymo dantų implantais rezultatų, nes dantų implantai taip pat reikalauja kruopščios priežiūros.

Nenuvalytose dantų apnašose esantys mikroorganizmai maisto angliavandenius paverčia rūgštimis, kurios tirpdo kietuosius danties audinius ir sukelia ėduonį.

Kita didelė dantų netekimo priežastis yra periodonto ligos, kadangi mikroorganizmai sukelia uždegimą audiniuose aplink patį dantį, paliečia danteną, raiščius ir net pasiekia kaulą. Periodonto ligos – tai gingivitas (dantenų uždegimas) ir periodontitas – sunkesnė ligos forma, kai ne tik išsivysto dantenų uždegimas, bet ir nyksta atraminiai danties audiniai, raištis ir kaulas [7].

Indikacijos dantų implantacijai – tai vieno ar kelių dantų defektai, kai dantys, turintys nepalankią gydymo prognozę, turi būti pašalinti. Toks dantų eilių defektų gydymobūdas padeda išvengti

sudėtingo ir ilgo gydymo. Įterptiniai defektai gali būti atstatyti nenušlifuojant gretimų sveikų dantų ir tuo pačiu sulėtinama kaulo rezorbcija [11], [12].

Indikacijos apima ir bedančius žandikaulius – yra begalė skirtingų pasirinkimo būdų, dantų implantų sriegimo skaičių. Preliminariai paskaičiuota, kad bedančiams žandikauliams suprotezuotifikuotais protezais pakanka 4 – 6 implantų. Taip maksimaliai imituojami natūralūs dantys, užtikrinamas maksimalus kramtymo efektyvumas bei gera estetika [4], [22].

Dantų protezavimas ant implantų yra labai pažangus ir pacientui patogus gydymo metodas. Tačiau kiekvieno paciento situaciją būtina vertinti individualiai, kad, atsižvelgus į visas aplinkybes, būtų sudarytas optimalus gydymo planas.

1.2. Sraigtiniai dantų implantai

Dantų implantai buvo išrasti prieš pusę amžiaus. Tobulėjant technologijoms buvo sukurti populiariausi ir plačiausiai naudojami pasaulyje sraigtiniai dantų implantai [5], [23]. Kasdienėje praktikoje jie naudojami dažniausiai. Lietuvoje per metus implantuojama apie 20 – 25 tūkstančius dantų implantų. Sraigtiniai dantų implantai yra apibūdinami kaip naujausias technologijų, ilgų klinikinių stebėjimų ir bandymų rezultatas. Sraigtiniai dantų implantai buvo kuriami tam, kad kiek įmanoma ilgiau išliktų burnoje bei geriausiai adaptuotųsi. Šie dantų implantai gaminami iš biologiškai suderinamo titano [9].

Titanas (Ti) yra lengvas, tvirtas, blizgantis ir atsparus korozijai. Titano lydiniai nėra elastingi, tačiau labai klampūs ir būtent šios savybės daro titaną labai atsparų įprastinėms metalo nuovargio rūšims [16].

Beje, titanas žmogaus organizme yra bioinertiškas – nesukelia jokių alerginių reakcijų, kas itin svarbu. Titanas pasižymi puikiais osteointegracinėmis savybėmis, kitaip tariant, kaulas greitai ir lengvai sukimba su titaniniu implanto paviršiumi.

Pirmasis žmogus, kuris 1952 metais pastebėjo šias puikias titano savybes, buvo mokslininkas profesorius Per-Ingvar Branemark iš Švedijos. Jis pirmasis 1965 metais įsriegė pirmąjį titano implantą [24].

Ilgainiui buvo pradėta siekti dar geresnių implanto osteointegracijos savybių ir jų titaniniai paviršiai pradėti apdoroti įvairiausiais metodais: ėsdinami cheminėmis priemonėmis, purškiami abrazyvinėmis dalelėmis, apdorojami lazeriu. Visa tai padidina implanto paviršiaus plotą ir pagerina jo prigijimą kaule [2].

Sraigtiniai dantų implantai yra fiziologiškiausi ir savo forma panašūs į dantų šaknis [13], [žr. 9 pav].

Titanas ilgą laiką plačiai naudojamas odontologijoje, todėl jo patikimumas įrodytas ir moksliniais tyrimais, ir klinikiniais pavyzdžiais.

Taigi implantą sudaro trys dalys: gijimo galvutė, kaklas ir kūnas [žr. 1 pav.]. Kūnas – implanto sistemos dalis, esanti kaule [žr. 10 pav.]. Gijimo galvutės skiriasi dydžiais, forma, ilgiu, dizainu ir spalva. Ji įsukama į implantą, taip skatindama gijimą bei formuoja danteną aplink būsimą vainikėlį. Implanto kaklas skirstomas į: siaurą, vidutinį, platų. Kiekvienas dantų implantų gamintojas išskiria savo gaminių dizainą, dydžius, sriegius, pjaunamuosius kraštus bei implantų kaklelių formas. Gydytojui odontologui, gydytojo odontologo padėjėjui bei pacientams labai svarbu žinoti apie patį dantų implantų gamintoją, suteikiamas garantijas, dantų implanto ilgaamžiškumą, tvirtumą, patikimumą, privalumus ir trūkumus. Žemiau pateiktas paveikslas, kur parodytos trys implanto dalys [žr. 1 pav.].

Implantai skiriasi savo ilgiu. Galibūti 7, 8,5, 10, 11,5, 13, 15 arba 16 mm ilgio.

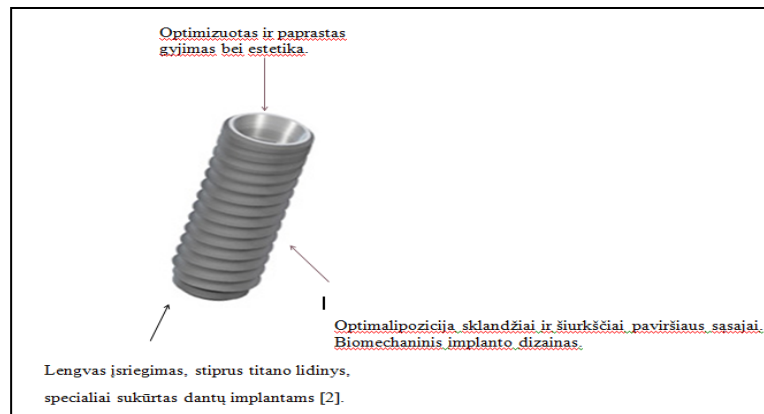
1 pav. Sraigtinis dantų implantas ir jo dalys.

Populiariausi sraigtinių dantų implantų gamintojai:

STRAUMANN.

- Dantų implantai ir jų komponentai gaminami Šveicarijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose.
- „Straumann“ tiria ir kuria dantų implantus, instrumentus ir regeneracines medžiagas, kurios plačiai naudojamos tais atvejais, kai trūksta dantų arba siekiama apsaugoti nuo jų praradimo.
- Straumann yra labiausiai moksliskai pagrįsta dantų implantų sistema pasaulyje.
- 30 – ties metų patirtis.
- Straumann dantų implantai tiekiami į daugiau nei 70 šalių.
- Neprigyja tik 1-2 implantai iš 400 [9].
- Straumann dantų implantų dizainas ir dydžiai yra skiriami labai individualiai.
- CA-P pudra nusmėliuotas implantas yra ėsdinamas labai stipria rūgštimi (HCl arba H_2SO_4).

- SLA paviršiaus gamyba yra viena brangiausių, nes stiprios rūgšties nuplovimo nuo implanto paviršiaus procesas yra labai ilgas [3],[žr. 2 pav.].

2 pav. Sraigtinis dantų implantas su išvardintais privalumais

BioHorizons.

Taip pat plačiai pasaulyje naudojami BioHorizons dantų implantai, kurie itin populiarūs ir Lietuvoje.

- BioHorizons implantai – tai optimalus kainos ir kokybės santykis.
- Dantų implantai ir jų komponentai yra gaminami JAV.
- Šie dantų implantai turi 16 metų patirtį [9].

MEGA 'GEN.

- Pietų Korėjos dantų implantų kompanija.
- Kompanija „MegaGen“ įkurta 2002 metais. 2005 metais įdiegti ISO9001/13485 standartai [15].
- Implanto paviršius purškiamas CA-P pudra tam tikru atstumu ir jėga. Vėliau nupurkštas implantas nuplaunamas labai silpna rūgštimi [3].

Paminėti trys dantų implantų gamintojai, tačiau be jų yra dar daug kitų gamintojų: Nobel Biocare, BIOMET3i, OSSTEM IMPLANT, ANKYLOS, DENSPLY. Pasak Vilniaus implantologijos centro specialistų, kurie savo praktikoje atliko dantų implantais gydymo alternatyvas, danties implanto sėkmingumas priklauso ne vien nuo danties implanto ilgio ir pločio. Implantų nesėkmėms įtakos gali turėti radiogramose neatspindintys parametrai, neapskaičiuotas kaulo storis ir kt. Režiumuojant galima teigti, kad tiek implanto gamintojas, tiek gydytojo darbas lemia dantų implantų gyvavimo sėkmę [25].

Šiuo metu Lietuvoje ir pasaulyje dažniausiai naudojami sraigtiniai titano lydinio dantų implantai. Odontologo padėjėjas turi būti kompetentingas atsakyti į paciento užduodamus klausimus apie dantų implantų gamintojus, implantų dalis bei formas, turi domėtis ir žinoti, su kokiais dantų implantų gamintojais klinika bendradarbiauja.

1.3. Bendrosios dantų implantacijos organizavimo procedūros

Gydytojo odontologo padėjėjo veikla planuojant dantų implantaciją:

1. Pirmas žingsnis padėjėjo veikloje, atėjus pacientui, yra surinkti informaciją apie paciento bendrą sveikatos būklę pateikiant sveikatos būklės anketas ir padėti jas užpildyti bei paaiškinti pacientui nesuprantamus medicininius terminus. Surinkus sveikatos būklės anketas, privaloma pacientui pateikti sutikimo formas, kuriose jis turi pasirašyti, jog sutinka su odontologinėmis procedūromis, kurios bus vykdomos [žr. 5priedą].

2. Antras žingsnis –padėti gydytojui odontologui padaryti paciento panoraminę rentgeno nuotrauką: suvesti paciento duomenis į kompiuterinę programą „Planmeca Romexis 3.4.0.R.“, dezinfekuoti panoraminį rentgeno aparatą, palydėti pacientą, po to rentgeno kabinetą sutvarkyti[31].

3. Jeigu gydytojas, sudaręs gydymo planą ir įvertinęs visas operacijos galimybes, pasako, kad implantacija galima kito vizito metu, gydytojo odontologo padėjėjas turi:

- Pacientą užregistruoti jam patogiu metu dantų implantacijos procedūrai;
- Paaiškinti, kaip pacientui elgtis ir pasiruošti prieš dantų implantaciją;
- Pasitarti prieš operaciją su gydytoju odontologu dėl operacijos metu naudojamų

medžiagų ir instrumentų.

Gydytojo odontologo padėjėjui svarbu užtikrinti infekcijos kontrolę, nes konsultacijų ir gydymo metu medicinos personalas, instrumentai ir medžiagos kontaktuoja su paciento seilėmis ir krauju. Svarbu užkirsti kelią infekcijos plitimui nuo paciento kitam pacientui, medicinos personalui. Nemažiau reikšminga gydytojo odontologo padėjėjui sugebėti bendrauti sutinkant skirtingus pacientus, mokėti elgtis kritinių situacijų metu.

Paciento ir gydytojo odontologo padėjėjo efektyvus bendravimas gydymo organizavimo pradžioje yra labai svarbus: odontologo padėjėjas pirmojo vizito metu turi pateikti paciento sveikatos būklės anketą, supažindinti su odontologinių paslaugų teikimu. Taip pat odontologo padėjėjas privalo užtikrinti infekcijos kontrolę viso darbo metu.

2. Tyrimo metodai ir medžiaga

2.1. Tyrimo charakteristika ir tiriamieji

Darbo autorė pasirinko atlikti kokybinį tyrimą – atvejo analizę. Autorė aprašo vieną klinikinį atvejį. Tyrimas yra taikomas sprendžiant konkrečias, praktines gydytojo odontologo padėjėjo darbo problemas, asistuojant chirurginio gydymo metu – atliekant sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos operacijas.

Įstaigos vadovui bei tiriamajam buvo pateikti prašymai dėl leidimo atlikti planuojamą tyrimą. Gavus raštiškus klinikos vadovo bei tiriamojo paciento sutikimus [žr. 1 priedą], darbuotojai bei pacientas buvo supažindinti su tyrimo eiga, konfidencialumo principais, tyrimo tikslu.

Atvejo analizė buvo atliekama nuo 2015-02-02 iki 2015-05-17, „Prodentum“ klinikoje. Šiuo tyrimu siekta išanalizuoti GOP veiklą sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos metu, taip pat pošios operacijos. Tyrimo atlikimui pasirinktas vienas klinikinis atvejis, atrinktas parankios netikimybinės atrankos būdu, t.y. atrinktas vienas pacientas, kuris tyrimo metu gydėsi „Prodentum“ klinikoje ir sutiko dalyvauti tyrime.

Tiriamasis pacientas atitiko šiuos kriterijus:

- pacientui buvo atliekama sinuso dugno pakėlimo operacija ir dantų implantacija;
- gydėsi „Prodentum“ klinikoje;
- sutiko dalyvauti tyrime.

2.2. Tyrimo metodai

Atsižvelgiant į tyrimo uždavinius ir probleminį klausimą, tyrimui pasirinkta atvejo analizė ir stebėjimas. Stebėjimas sudarė galimybes įvertinti ir palyginti asistavimo specifiką sinuso dugno pakėlimo metu bei dantų implantacijos metu. Tyrimas leido nustatyti, *kokia yra gydytojo odontologo padėjėjo veikla, atliekanti sinuso dugno pakėlimo operaciją bei dantų implantaciją.*

Atvejo analizę sudarė:

- gydytojo odontologo padėjėjo veikla pasiruošiant dantų implantacijai ir su ja susijusioms procedūroms;
- gydytojo odontologo padėjėjo veikla sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūrų metu;
- gydytojo odontologo padėjėjo veikla po chirurginiame periode.

Atvejo analizės tyrimo protokolas susideda iš trijų dalių: atvejo analizės aprašymo, duomenų rinkimo procedūrų ir atvejo analizės tyrimo klausimų.

Atvejo analizės aprašymas. Gydytojo odontologo padėjėjo veikla sinuso dugno pakėlimo operacijos ir dantų implantacijos metu.

Duomenų rinkimo procedūros. Atvejo analizei duomenys buvo renkami keliais būdais: asmens sveikatos būklės anketos ir sutikimo formos peržiūra, gydytojo odontologo padėjėjo ir gydytojo odontologo darbostebėjimas bei fotografavimas, pokalbis su gydytoju odontologu, jo padėjėju ir pacientu.

3.Tyrimo rezultatai

3.1. Gydytojo odontologo padėjėjo darbo organizavimo principai prieš dantų implantaciją

Pirmo vizito metu 54 metų vyras kreipėsi į „Prodentum“ kliniką konsultacijai dėl dantų implantų.

Gydytojo odontologo padėjėja pirmojo vizito metu pacientui pateikia ir padeda užpildyti:

- sveikatos būklės anketą;
- sutikimo formas dėl odontologinių paslaugų teikimo.

Taip pat gydytojo odontologo padėjėja užpildo ambulatorinę paciento kortelę (*Apskaitos forma Nr. 025-043/a*) [žr.5 priedą], [žr.4 priedą].

Baigus pildyti medicininius dokumentus, gydytojo odontologo padėjėja paruošia ant gydytojo odontologo staliuko:

- odontologines pirštines;
- veido kaukę;
- apžiūros rinkinį: veidrodėlį, pincetą, zondą [žr.3pav.].

3 pav. Gydytojo odontologo darbo vietos paruošimas konsultacijos metu.

GOP bei gydytojas odontologas prieš kontaktuojant su pacientu ir vengiant kryžminių infekcijų užsideda veido kaukes, apsauginius akinius ir plauna rankas naudodami muilą „Sterilium“ [žr.3pav.], po to užsimauna odontologines pirštines. Gydytojo odontologo padėjėja priėjusi prie gydytojo odontologo staliuko išpakuoja sterilų apžiūros rinkinį ir nuo instrumentų pakuotės nulipdo indikatorius, kuris patvirtina instrumentų sterilizavimo laiką ir ciklą, indikatorius įklijuoja į įdėtinį ambulatorinės kortelės lapą, užrašo datą. Padėjėja pakreipia odontologinį šviestuvą taip, kad šviesos spinduliai kristų tiesiai į paciento burną.

Gydytojas odontologas atlieka ekstraoralinę ir intraoralinę apžiūras. Darbo autorė stebi, kaip gydytojas odontologas, naudodamas odontologinį veidrodėlį ir periodontologinį zondą, įvertina bendrą burnos sveikatos būklę, apžiūri dantis, atlieka periodontologinį ištyrimą. Po apžiūros gydytojas odontologas nustatė, kad tiriamajam reikalingi trys dantų implantai 14, 16, 17 dantų srityse. Papildomam ištyrimui reikalinga panoraminė rentgeno nuotrauka: įvertinami radiologiniai

dantų, kraštinio ir viršūninio kaulo atvaizdai, viršutinio ir apatinio žandikaulių anatominių struktūrų ypatumai.

Odontologo padėjėja, įsijungusi programą „Planmeca Romexis 3.4.0.R.“, įveda šiuos duomenis:

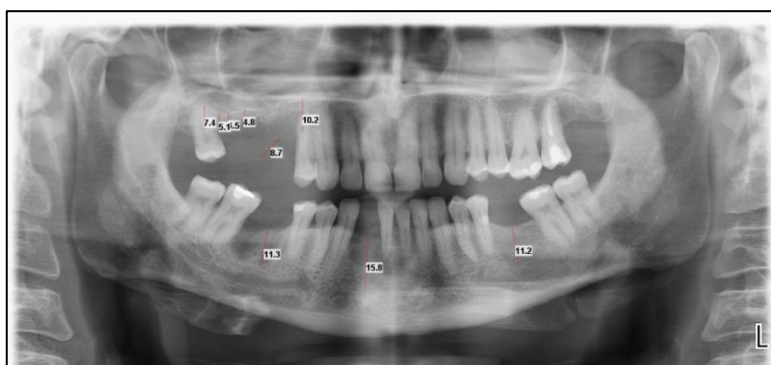
- paciento vardą, pavardę;
- asmens kodą;
- radiologinio tyrimodatą, [žr. 4 pav.].

The screenshot displays the 'Demografija' (Demographics) section of the Planmeca Romexis 3.4.0.R. software. It includes fields for patient identification (Asmens ID, Vardas, Pavardė), contact information (Adresas, Telefonas, Faksas), and personal details (Gimimo data, Lytis, Šeimyninė padėtis, Pilietybė, Kalba, Profesija, SSN). There are also sections for 'Kontaktas' (Contact) with fields for Name, Phone, Mobile, and Fax, and 'Problemos' (Problems) with checkboxes for 'Assign to Default Provider' and 'Lietimo programos' (Touch program).

4 pav. Programa „Planmeca Romexis 3.4.0.R.“

Palydėjusi pacientą į rentgeno kabinetą padėjėja paprašė paciento išsiimti auskarus (jeigu įsisėgęs), nusiimti akinius, kaklo grandinėlę. Saugodama pacientą ir žinodama radiacinės saugos reikalavimus pacientui uždeda dvipusę prijuostę (pagal higienos normas 0,5mm švino ekvivalento storio), kuri dengia tiriamojo kūną ir iš priekio, ir iš nugaros. Į panoraminį rentgeno aparatą įstatė naują kandiklį dantims.

Ekspozicijai pasibaigus padėjėja nuima nuo paciento apsauginę švino prijuostę ir palydi pacientą į gydytojo odontologo kabinetą. Dezinfekuoja rentgeno aparatą, kandiklį dantims įmerkia į dezinfekcinį tirpalą. Po to atidaro gydytojui odontologui panoraminę rentgeno nuotrauką toje pačioje programoje „Planmeca Romexis 3.4.0.R.“ ir gydytojo patogumui ekrane padidina vaizdą [žr.5pav.].

5 pav. Tiriamojo panormatinė rengeno nuotrauka.

Analizuodamas paciento panoraminę rentgeno nuotrauką gydytojas pastebi viršutiniame žandikaulyje ties numatoma implantacijos sritimi esantį nepakankamą kaulinio audinio kiekį. Šios

konsultacijos metu gydytojas odontologas suteikė pacientui visapusišką informaciją apie paciento burnos būklę, sudarė ir pacientui pristatė gydymo planą, apskaičiavo preliminarį gydymo kainą.

Buvo suplanuotas operacijos laikas, padėjėjas suderino vizito laiką bei papasakojo pacientui apie režimą prieš implantaciją: iki procedūros likus dviems valandoms išgerti 2g. amoksicilino bei vizito dieną nevartoti kraują skystinančių vaistų. Gydytojas odontologas pacientui išrašė receptą minėtiems antibiotikams įsigyti.

Išlydėjusi pacientą, GOP suderina su gydytoju odontologu reikalingus veiksmus dėl planuojamos dantų implantacijos, patikrina ar yra visi reikalingi instrumentai ir medžiagos.

Gydytojo odontologo padėjėjas padeda rinkti informaciją apie pacientą konsultacijos metu, paruošia diagnostinius instrumentus, padeda atlikti radiologinį ištyrimą. Odontologo padėjėjas atsakinga už kito vizito paskyrimą, taip pat privalo paaiškinti pacientui apie režimą prieš implantaciją.

3.2. GOP veiklasinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūrų metu

Paskirtu laiku pacientas atvyko į „Prodentum“ kliniką sinuso dugno pakėlimo operacijai ir dantų implantacijai.

Šio vizito metu gydytojo odontologo padėjėjas:

- pasiteiravo, ar pacientas likus 2 valandoms iki operacijos išgėrė jam paskirtus 2g amoksicilino;
- pasitikslino, ar pacientas tą dieną nevartojo kraują skystinančių vaistų;
- paprašė užpildyti sutikimo formą dėl invazinių ir intervencinių paslaugų teikimo [žr.12 priedą].

GOP pakvietė pacientą atsisėsti į odontologinę kėdę, poto kompiuterio ekrane atverė paciento panoraminę rentgeno nuotrauką. Prieš pat vizitą GOP:

- sutvarkė odontologinį kabinetą ir 2metrų atstumu nuo odontologinės kėdės visus paviršius nuvalė dezinfektantu „Bactesed“;
- paruošė sterilų apžiūros rinkinį, kuriame buvo zondas, veidrodėlis, pincetas. Ant staliuko padėjo kaukę, odontologines pirštines;
- vienkartinėje stiklinėje pacientui paruošė skalavimo skystį santykiu: 10ml „Eludril“ skaliklio ir 50ml vandens.

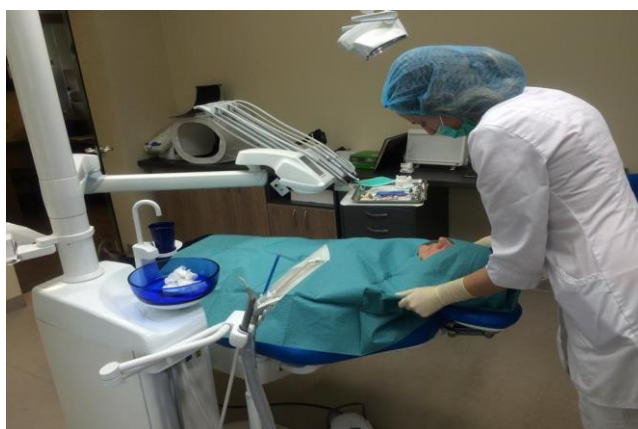
GOP ant padėjėjo staliuko paruošė sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūroms naudojamus:

- sterilių dangalų rinkinį dantų implantacijai, į kurį įeina: apvalkalai chirurginiams siurbliukams su lipnia juosta, paciento apklotas bei apklotas instrumentų staliukui;

- chirurginį instrumentų rinkinį: raspatorių, ekskavatorių, kiuretę, veidrodelį, chirurgines žirkles, lūpų retraktorių, adatkotį, skalpelio laikiklį, periodontologinį zondą ir pincetą;
- chirurgines kepurėles, odontologinį vienkartinį siurbliuką, dvi karpules „Ubistesin forte“ vietinių anestetikų ir šiuos sterilius instrumentus bei medžiagas: chirurginius siurbliukus, chirurgines 8,5 ir 6,5 dydžių pirštines, 12 dydžio skalpelį, tvarsčius, 4#0 dydžio chirurginius siūlus, karpulinį švirkštą, sterilų metalinį indelį kaulo pakaitalui įdėti, chirurginį antgalį, chirurginį grąžtelių rinkinį ir implantų sistemos chirurginį rinkinį „Densplay Friadent“ su prijungtu NaCl 0,9 % tirpalo rezervuaru;
- įvairaus dydžio kaulo pakaitalų, implantų dėžę.

Visi paruošti instrumentai yra išpakuojami tik gydytojui odontologui liepus.

- Pacientui GOP davė paskalauti burną paruoštu tirpalu ir paaiškino, kaip skalauti – penkis kartus po dešimt sekundžių;
- užsidėjusi sterilias chirurgines pirštines GOP atidarė sterilių dangalų rinkinį, juo uždengė instrumentų stalą ir ant jo pradėjo atsargiai dėti chirurginius instrumentus, chirurginį grąžtelių rinkinį, įjungė implantų sistemos chirurginį rinkinį, [žr. 11 pav.].
- paruošė karpulinį švirkštą su „Ubistesin forte“ karpule ir šalia padėjo papildomą karpulę;
- GOP į atsiurbimo sistemas sudėjo seilių siurbiklius, vieną sterilų chirurginį, kitą vienkartinį odontologinį seilių siurbiklį;
- pacientą apklojo steriliu apklotu taip, kad niekur nebūtų plyšių, paliko atvirą pacientonosį ir burną – darbo lauką [žr. 6 pav.].

6 pav. Tiriamasis parengtas dantų implantacijos procedūrai.

Gydytojas odontologas prieš implantaciją užsideda vienkartinę chirurginę kepurėlę ir veido kaukę, atlieka chirurginę rankų dezinfekciją, užsideda sterilias pirštines.

Operacijos eiga:

- gydytojas odontologas vietinėje nejautroje padarė pjūvį ties 14,15, 16 ir 17 dantų alveoline atauga. Odontologo padėjėja su chirurginiu siurbliu užtikrina darbinio lauko matomumą;
- gydytojui odontologui atkėlus gleivinės – antkaulio lopą, GOP paima į dešinę ranką „Minesotos“ kablį ir laikydamosi ergonomiško darbo pozicijų laiko antkaulio lopą instrumentuatsiremdama į žandikaulio kaulą;
- gydytojui odontologui paruošus ertmę augmentacijai, GOP paruošė dirbtinio kaulo pakaitalą ir su raspatoriumi sudėjo kaulo pakaitalą „Bio-Oss“ į paruoštą ertmę. Odontologas uždengia ertmę kolagenine membrana;
- tuomet pagal parinktą implantacijos protokolą ir paruoštą gydytojo odontologo implantacijos ložę yra sriegiami dantų implantai. Gydytojas odontologas paprašė GOP išpakuoti implantą išsterilios dėžutės ir padėti ant sterilios medžiagos;
- gydytojui odontologui įsriegus 14, 16 ir 17 dantų vietose implantus, GOP gydytojui odontologui paduoda: besirezorbuojančius 5#0 dydžio siūlus, adatkotį, chirurgines žirkles [žr.7 pav.];
- gydytojui odontologui siūnant GOP siurbia kraują ir seiles su chirurginiu siurbliu, laiko chirurgines žirkles, kad gydytojui odontologui susiuvus siūlę, galėtų nukirpti.

7 pav. Dantų implantų sriegimo metu, GOP siurbia kraują, audinius prilaiko kabliu.

Gydytojui odontologui ir gydytojo odontologo padėjėjai operacijos metu užtrukus dvi valandas, sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūrų metu buvo pasiekti norimi rezultatai. Darbas buvo atliekamas „Keturių rankų“ metodu, dirbamabesilaikant ergonomikos principų. Odontologo padėjėja gebėjo prisitaikyti prie gydytojo odontologo veiksmų, žinojo, kur, kada ir kokius chirurginius instrumentus paduoti, kaip juos panaudoti. Viso darbo metu gydytojo odontologopadėjėja dirbo užtikrindama infekcijos kontrolę.

3.3. Gydytojo odontologo padėjėjo veikla po chirurginiu periodu

Pasibaigus sinuso dugno ir dantų implantacijos operacijoms GOP:

- nuo paciento nuklojo apklotą;
- pasodino pacientą ir paprašė keletą minučių pasėdėti, kad nesvaigtų galva po ilgo gulėjimo.

Tuo metu GOP ant staliuko pasiruošė reikalingas priemones vaistams į raumenį suleisti: injekcinį „Dexamethason 4mg/ml“ tirpalą, vienkartinį švirkštą ir adatą, antiseptiku impregnuotą servetėlę [žr. 8 pav.].

8 pav. Injekcijai naudojamų priemonių.

GOP pasiteiravo paciento, kaip jaučiasi, informavo, kad suleis gydytojo odontologo paskirtus vaistus į raumenį. Prieš tai GOP atliko higieninę rankų dezinfekciją, užsidėję vienkartines pirštines. Paciento buvo prašoma ramiai stovėti, suskaudus nespurdėti.

Paciento informavimas

Registratūroje pacientui odontologo padėjėja priminė režimą po sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos operacijų:

Temperatūra. Paprastai po operacijos kūno temperatūra išlieka normali.

Skausmas. Skausmo malšinimui GOP rekomendavo gydytojo odontologo nustatytus nesteroidinius vaistus nuo uždegimo, pavyzdžiui: „Ibuprofen“, „Ibuprofen“, „Nimesil“. Odontologo padėjėja perspėjo, kad skausmui malšinti nenaudotų aspirino, nes jis trikdo kraujo krešėjimą ir gali sukelti kraujavimą.

Patinimas. Šiuo atveju, kai tiriamajam buvo atlikta kauko augmentacija su sinuso dugno pakėlimo operacija, patinimas atsiranda. GOP perspėjo, kad veido odoje gali atsirasti mėlynių. Po operacijos GOP padavė šalčio paketą, pasakė, kad pacientas laikytų toje pusėje, kur buvo operuojama. Ledui ištirpus, jį reiktų pakeisti kitu šalčio paketu – tai irgi mažina tinimą.

Burnos higiena. Pacientas pirmąsias 12 valandų operacinės žaizdos turėtų nevalyti, o vėliau netraumuojant žaizdos valyti minkštu dantų šepetėliu. GOP užrašė pacientui gydytojo odontologo

rekomenduojamus antiseptinius skalavimo skysčius: „Hexoral“, „Curasept“, „Eludril“. Skalauti reikia dažnai – 5 – 7 kartus per dieną 2 savaites.

Mityba. Svarbu, kad pacientas dvi valandas po operacijos nevalgytų, bei tą pačią dieną vengtų grubaus ar karšto maisto ir gėrimų. Ngalima vartoti alkoholio. Gerti daug skysčių ir negerti per šiaudelį.

Rūkymas. GOP paaiškino pacientui, kad rūkymas sutrikdo kraujotaką, sunkiau gyja žaizdos ir padidėja infekcijos patekimo rizika. Rūkymas gali padidinti riziką implantų neprigijimui.

Sportas. Po operacijos GOP rekomendavo savaitę vengti didelio fizinio krūvio, tai pat karštų vonių, pirčių, saunų, baseinų.

GOP pabrėžė – jeigu pacientas pradėtų jaustis blogai, jeigu pakiltų aukšta temperatūra ar atsirastų didelis patinimas, išliktų aptirpimas, pacientas turi nedelsdamas skambinti gydytojui odontologui.

Darbo vietos sutvarkymas

Užsidėjusi odontologines pirštines, veido kaukę, chalata, akinius, odontologo padėjėja sutvarkė odontologinį kabinetą, instrumentus surinko nuo staliukų ir sudėjo į vonelę su dezinfekciniu tirpalu „Instru Plus O2“, kurį paruošė pagal gamintojo nurodymus ir paliko viską mirkti 60 min. Visi instrumentai buvo apsemti tirpalo.

- Infekuotus apklodus, servetėles, siurbliukus, marles, atsiurbimo sistemų įmautes sudėjo į kiekvienam skirtas pakuotes pagal medicininių atliekų grupes ir sandariai užrišusinešė į medicininių atliekų saugyklą. Kitus medicinos prietaisus GOP išardė, išplovė, išvalė.
- Adatais, švirkštus, skalpelio peiliukus GOP sudėjo į infekuotų atliekų konteinerį ir sandariai uždarė.
- Dezinfekavo paviršius, odontologinę kėdę, rankenas, atidarė langus.

Instrumentų tvarkymas

- Po 60 min. mirkymo dezinfekciniame tirpale instrumentus toliau tvarkė sterilizacijos patalpose. Užsidėjusi apsaugines priemones išplovė dezinfekuotus prietaisus ir instrumentus po tekančia geriamojo vandens srove, plovimui taip pat naudojo šepetėlį [žr. 12 pav.].
- Išsausinusi instrumentus, chirurginius rinkinius ir kitus prietaisus GOP supakavo į viengubus paketus ir užlitavo. GOP sudėjo ant kiekvienos pakuotės sužymėtus indikatorius.
- Pakuotes sudėjo į garo sterilizatorių. Viskas buvo sterilizuojama 134°C laipsnių karštyje.

Apibendrinant galima teigti, kad gydytojo odontologo padėjėjas turi žinoti slaugos ypatumus, mokėti teisingai leisti injekcijas, gebėti bendrauti su pacientu pooperaciniu metu, taikant gydytojo

odontologo paskirtą režimą, žinoti medicininių prietaisų naudojimą ir priežiūrą, taikyti tikslingą medicininių priemonių rankinį valymą ir dezinfekciją, pakuoti paketus remiantis higienos normų nustatyta tvarka.

IŽVALGOS

1. Gydytojo odontologo padėjėja, pasiruošdama dantų implantacijai ir su ja susijusioms procedūroms, užtikrina paciento anamnezės surinkimą, medicininių dokumentų pildymo tvarką, paruošia diagnostinius instrumentus gydytojui odontologui. Bendrauja su pacientu ir supažindina su priešoperaciniu režimu.

2. Asistuojant sinuso dugno pakėlimo ir dantų implantacijos procedūrų metu gydytojo odontologo padėjėja paruošia sterilius implantacijos rinkinius, chirurginius instrumentus, dirbtinio kaulo paketus, dantų implantus, membraną ir chirurginę konsolę implantacijai. Procedūrų metu gydytojo odontologo padėjėja asistuoja intraoraliai: su atsiurbimo sistema siurbia seiles ir kraują pjūvio metu, antkaulio lopo pakėlimo metu audinius prilaiko „Minesotos“ kabliu, taip užtikrindama operacinio lauko matomumą bei sausumą. Augmentacijos metu su raspatoriumi sudeda dirbtinį kaulą į paruoštą ertmę ir prilaiko antkaulio lopą, kol odontologas įdės membraną. Ekstraoraliai: paruošia sterilų tvarstį, sauso ledo paketą, paciento tinimą mažinančių vaistų „Sol.Dexamethasoni“ 8mg, sterilius adatą ir švirkštą.

3. Po operacijos gydytojo odontologo padėjėja paduoda gydytojui odontologui sterilų tvarstį žaizdai uždengti, suleidžia paskirtus vaistus pacientui į raumenį, paaiškina pooperacinį režimą, paduoda sauso ledo paketą ir paprašo jį laikyti prispaustą prie žando pusvalandį. Gydytojo odontologo padėjėja dėvėdama apsaugines priemones sutvarko medicininės atliekas pagal higienos normų nustatytus reikalavimus, dezinfekuoja ir išvalo atsiurbimo sistemas, dezinfekuoja visus odontologinio kabineto paviršius dviejų metrų atstumu. Sutvarko odontologinius instrumentus pagal higienos normų nustatytą seką ir sterilizuoja vakuuminiame garo sterilizatoriuje.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Balčiūnienė I. Stomatologija. Baltic Dental and Maxillofacial Journal. 2012m., XIV.
2. Kaušylienė A., Čepukas R. Gydytojo odontologo padėjėjo veikla: teorija ir praktika. Vilnius, 2008.
3. Linkevičius T., Puišys A., Grybauskas S., Kacvičė I. Stomatologija. Klinikinė praktika“. cit. 2011 metai, XIII.
4. Rutkūnas V. Dantų implantai, implantavimas. Apatinio bedančio žandikaulio atkūrimas dantų implantais. Vilnius. cit. 2009.
5. Sethi A., Kaus T. Practical Implant Dentistry. cit. 2013.
6. Surovas A., Surovas O. Dantų implantacija. Kaunas (2003).
7. Zaleckas L., Rimkevičius A., Pūrienė A. Burnos patologija. cit. 2014
8. Zaleckas L., Rimkevičius A., Pūrienė A. Burnos patologija. cit. 2014
9. Hamid R., Shafie. D. Clinic & Laboratory Manual of IMPLANT OVERDENTURES. cit. 2011.
10. Chirurgija-Implantacija. Prieiga per internetą:
http://www.boc.lt/lt/dantu_implantacija_ir_chirurgija/implantacija.cit. 2013-12-19
11. Dantų implantai. Odontologijos „TOC“ klinika. Prieiga prie interneto:
<http://tocklinika.lt/paslaugos/dantu-implantai/cit>. 2015.
12. Dantų implantai. Odontologijos klinika. Prieiga per internetą:
<http://www.neodenta.lt/dantu-implantai/cit>. 2013-03-06
13. Dantų implantai. Prieiga per internetą: <http://implant-dental-clinic.com/professionals/dental-implant-treatments-kent/indications-and-contraindications.html>. cit. 2003-09-11
14. Dantų implantų kontraindikacijos. Prieiga per internetą: <http://www.boaoffice.lt/LT/14/45/>. cit. 2008.
15. Implantai. Prieiga per internetą: <http://www.straumann-cares-digital-solutions.com/cit>. 2014.
16. Kaip elgtis po dantų implantacijos. Odontologijos klinika. Prieiga per internetą:
<http://www.fbk.lt/implantacija.cit>. 2015.
17. Mano sveikata. Straipsnis. Prieiga per internetą: <http://www.manosveikata.lt/lt/temos/odontologija-ortodontai/dantu-implantacija.cit>. 2012-06-27
18. Megagen implantai. Prieiga per internetą: <http://www.megagen.lt/implantologija/implantai/ez-plus-implantai/pavirsius/cit>. 2010.

19. Periodonto ligos. Odontologijos klinika. Prieiga per internetą: <http://www.processus.lt/odontologijos-paslaugos/periodontas/cit.2013-05-10>
20. Pūrienė A. Straipsnis: http://www.respublika.lt/lt/naujienos/mokslas/sveikata/lietuva_lyderiauja_europos_bedanciu_sarase/,print.1.cit.2013.07.23
21. Rutkūnas V. Dantų implantai ir implantacija. Prieiga per internetą: <http://prodentum.lt/dantu-implantai/cit.2014>.
22. Rutkūnas V. Dantų implantai bedančiams pacientams. Prieiga per internetą: <http://prodentum.lt/dantu-implantai-bedanciams-pacientams/cit.2015>.
23. Stonkutė A. Dantų implantacijos pradmenys. Prieiga per internetą: <http://www.boaoffice.lt/LT/14/45/.cit.2012-10-30>
24. Strauman dantų implantai. Prieiga per internetą: http://www.straumann.us/content/dam/internet/straumann_us/resources/brochurecatalogue/brochures/en/NAMLIT_1023.pdf.cit.2014
25. Strauman dantų implantai. Prieiga per internetą: http://www.straumann.us/content/dam/internet/straumann_us/resources/brochurecatalogue/brochures/en/SS.Process.Guide.pdf.cit.2011.
26. Straumann implantai. Prieiga per internetą: <http://www.straumann.com/en/home/about-straumann.html.cit.2012>.
27. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGA. Prieiga per internetą iš higienos normų HN 47-1:2010 http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=378949&p_query=&p_tr2=.cit.2010-07-19.
28. Šiuolaikinė implantacija. Prieiga per internetą: <http://www.vicklinika.lt/component/content/article/1-naujienos/319-news-230-vic-gydytoju-sraipsnis-apie-siuolaikine-implantacija?Itemid=50.cit.2015>.
29. Šveicariški dantų implantai ir kaulo pakaitalai. Prieiga per internetą: <http://jeruzalesklinika.lt/sveicariski-dantu-implantai/cit.2003>.
30. Titanas. Prieiga per internetą: <http://www.kjk.lt/Naujienos/Ar-zinote-is-ko-gaminami-dantu-implantai.cit.2014>
31. Varinauskas V. Straipsnis. Dantų implantai - ne tik dėl grožio. Prieiga per internetą: <http://www.manosveikata.lt/lt/temos/odontologija-ortodontai/dantu-implantai-ne-tik-del-grozio.cit.2012-04-24>.
32. Titanas. Prieiga per internetą: <http://www.dantu-implantai.com/is-ko-gaminami-dantu-implantai/>

PRIEDAI

AISTĖ BARONAITĖ

Utenos kolegijos Medicinos fakulteto Burnos ir dantų priežiūros katedros
Odontologinės priežiūros studijų programos III k.

UAB „Prodentum“ klinikos
Direktoriui

PRAŠYMAS**DĖL PLANUOJAMO TYRIMO LEIDIMO**

Data

Utena

Prašau leisti atlikti tyrimą baigiamajam darbui tema „Gydytojo odontologo padėjėjo veikla dantų implantacijos metu: *atvejo analizė*“ UAB „Prodentum“ klinikoje.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą dantų implantacijos metu, *taikant atvejo analizę*.

Tyrimas bus grindžiamas konkretaus paciento atvejo analize.

Tiriamųjų konfidencialumas bus užtikrintas. Duomenų analizės metu paciento tapatybė nebus atskleidžiama (jei tyrimui naudojama anketa, tada rašoma: *anketa yra anoniminė, tiriamųjų vardų, pavardžių, adresų nebus klausiama*). Tyrimo rezultatai bus skelbiami tik apibendrinti.

Darbo vadovas	(parašas)	Asistentė Rasa Kepalienė
---------------	-----------	--------------------------

Tyrėjas	(parašas)	Aistė Baronaitė
---------	-----------	-----------------

UAB „Prodentum“ direktorius	(parašas)	Vygandas Rutkūnas
-----------------------------	-----------	-------------------

TIRIAMOJO ASMENS INFORMAVIMO FORMA

Utenos kolegijos Medicinos fakulteto Burnos ir dantų priežiūros katedros studentas baigiamojo darbo rengimo metu atliks tyrimą, skirtą *išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklai implantacijos metu*. Tyrimo dalyviai – UAB „Prodentum“ klinikos pacientai. Tyrimo duomenys bus panaudoti tik studijų tikslams. Anonimiškumas ir gautų duomenų konfidencialumas garantuojamas.

Iškilus neaiškumams tiriamasis gali kreiptis:

Tel.: 8 686 ` , Utenos kolegijos Burnos ir dantų priežiūros katedra

Darbo vadovas (Parašas)

Tyrėjas (Parašas)

TIRIAMOJO ASMENS SUTIKIMO FORMA

Aš, (.....), sutinku dalyvauti Utenos kolegijos Medicinos fakulteto Burnos ir dantų priežiūros katedros studentės Aistės Baronaitės atliekamame tyrime, skirtame išanalizuoti gydytojo odontologo padėjėjo veiklą dantų implantacijos metu, taikant atvejo analizę.

Tiriamasis asmuo

(Parašas)

Nr. _____

Data _____

SVEIKATOS BŪKLĖS ANKETA

Išsamūs Jūsų atsakymai į klausimus padės tiksliai įvertinti dantų ir burnos būklę, diagnozuoti susirgimą ir numatyti efektyviausią gydymą.

Ši informacija bus laikoma paslapyje. Jei galite, atsakykite į visus klausimus. Iš anksto dėkojame.

Jei galite, nurodykite savo šeimos gydytoją: _____

(vardas, pavardė)

Ištaigoje _____ adresas, telefonas _____

1. Jūsų sveikata: puiki ☐ gera ☐ patenkinama ☐ bloga ☐

	Taip	Ne
2. Ar gydotės šiuo metu?	☐	☐
Jei taip tai nuo ko?.....		
3. Ar per pastaruosius 2 metus gydotės ligoninėje?	☐	☐
Nuo kokios ligos?.....		
4. Ar vartojate šiuo metu vaistus?	☐	☐
Kokius?.....		
5. Ar esate alergiškas vaistams?	☐	☐
Kokiems?.....		
6. Ar esate alergiškas kam nors kitam?.....	☐	☐
7. Ar vaistai yra sukėlę pašalinių reakcijų?	☐	☐
Kokie vaistai?.....		
8. Ar nepastebėjote, kad susižeidęs ilgai kraujujete?	☐	☐
9. Ar rūkote?	☐	☐

Sergate ar sirgote:

	Taip	Ne		Taip	Ne		Taip	Ne		Taip	Ne
Širdies ligomis	☐	☐	Opalige	☐	☐	Plaučių ligomis	☐	☐	Psichinėmis ligomis	☐	☐
Astma	☐	☐	Hipertonija	☐	☐	Vėžiniams susirgimais	☐	☐	Inkstų ligomis	☐	☐
Nervų ligomis	☐	☐	Epilepsija	☐	☐	Reumatu	☐	☐	Anemija	☐	☐
Geltlige (hepatitu)	☐	☐	Diabetu	☐	☐	Šienlige	☐	☐	Skydliaukės ligomis	☐	☐

Turite ar turėjote:

Širdies sāpumu	☐	Taip	☐	Ne	Spindulņu terapijas	☐	Taip	☐	Ne	Žemā kraujospūdī	☐	Taip	☐	Ne	Sānariņu patinumu	☐	Taip	☐	Ne	Simsitā	☐	Taip	☐	Ne
Nuālpumu	☐				Dusulī	☐				Chirurgiņu operaciņū	☐				Traumū	☐				Lūpū pūseliņē	☐			

Mes Jums būsim dēkingi, jeigu perspēsīte, kad esatē ŽIV(HIV) viruso nešīotojas.

Papildomi klausīmai moterīm:

Ar esatē nēščīa?	☐	Taip	☐	Ne	Ar žīndotē kūdīkī?	☐	Taip	☐	Ne	Ar vartojatē kontrāceptīnīus vaīstus?	☐	Taip	☐	Ne
------------------	--------------------------	------	--------------------------	----	--------------------	--------------------------	------	--------------------------	----	---------------------------------------	--------------------------	------	--------------------------	----

Odontologīnē būklē:

1. Ar Jūs dāntēnos kraupūojā:		Taip	☐	Ne	4. Ar sunkū kraupūyti maīstā?	☐	Taip	☐	Ne
1.1 valānt šēpetēlū	☐				5. Ar stringā maīstas tarp dāntū?	☐			
1.2 kraupūant maīstā	☐				6. Ar turējotē galvos, kaklō, žāndīkaulīo sužālōjīmū?	☐			
1.3 savāimē	☐				7. Ar "grīēžīatē" dāntīmīs?	☐			
2. Ar Jūs dāntys jāutrūs:					8. Ar jāucīatē sāksmā ar traškesī apatīnīo žāndīkaulīo sānaryjē?	☐			
2.1 karštām maīstū	☐				9. Ar sākdā sprandā, kaklā, veīdā?	☐			
2.2 šaltām maīstū	☐				10. Ar dažnā sākdā galvā?	☐			
2.3 saldžīām maīstū	☐				11. Ar kādā nors īlgāi kraupūjāvō īstrāuktō dāntīs žāizlā?	☐			
3. Ar šīno metū skundžīatēs dāntīs sāksmū?	☐				12. Ar žīnotē kāip prīžūrētī dāntīs?	☐			

**SUTIKIMAS DĖL ODONTOLOGINĖS
PRIEŽIŪROS (PAGALBOS) INVAZINIŲ IR (AR) INTERVENCINIŲ PASLAUGŲ
TEIKIMO**

20____m. _____ d.

Aš ¹ _____ sutinku, kad UAB „Prodentum“ įm. k. 301097592, Vilnius, Tel. 865777747
(paciento vardas, pavardė, amžius) (įstaigos pavadinimas, kodas, adresas, telefonas)

gydytojas odontologas/burnos priežiūros specialistas _____
(vardas, pavardė, profesinė kvalifikacija)

man atliktų _____ procedūrą. Ši
procedūra skirta, siekiant, kad _____.

Pasirašydamas/a šį sutikimą patvirtinu, kad

- gydytojas odontologas/burnos priežiūros specialistas man paaiškino diagnostikos ir gydymo metodikos ypatumus bei jų alternatyvas, galimas rizikas;
- esu supažindintas su visomis galimomis komplikacijomis, ypač atkreipiant dėmesį į komplikacijas dėl vietinio nuskausminimo ir narkozės (alerginės reakcijos, anafilaksinis šokas, ilgalaikė nejautra, kraujosruvos, patinimas, mirtis), po dantų išrovimo ir pooperacines (patinimas, kraujavimas, infekcija, nervų uždegimai), gydytų šaknų infekcijos atsinaujinimą, šaknų perforacijas, instrumentų lūžimus kanaluose, užpildo patekimą už šaknies viršūnės, skausmus po dantų preparavimo, protezavimo, plombavimo ir kanalų gydymo, dėl ko gali prireikti papildomo gydymo, protezų nuskilimus, lūžimus, antrinio karieso (ėduonies) atsiradimą po plombomis, protezais, infekcijos išplitimą dantyse ir dantenų recesijas, alveolinio kaulo tirpimą, dantų šaknų įskilimus, lūžimus, rezorbcijas, implantavimo komplikacijas (neprigijimą, protezinės galvutės atsisukimą, lūžimą, supūliavimą, kaulo rezorbciją, sinuso, gleivinės ir nervų pažeidimus), svetimkūnių patekimą į kvėpavimo takus ar virškinimo traktą;
- sutinku, jog procedūros metu, paaiškėjus naujoms aplinkybėms, gydytojas odontologas/burnos priežiūros specialistas pats nuspręstų keisti pasirinktą gydymo planą.

¹ Jei sutikimą pasirašo paciento atstovas, apie tai turi būti atitinkamai pažymėta

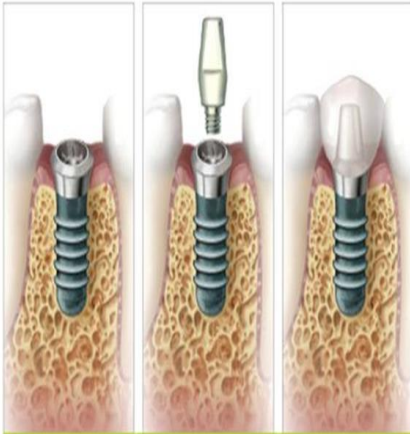
—

Paciento (atstovo) (vardas, pavardė, laikas, data, parašas)

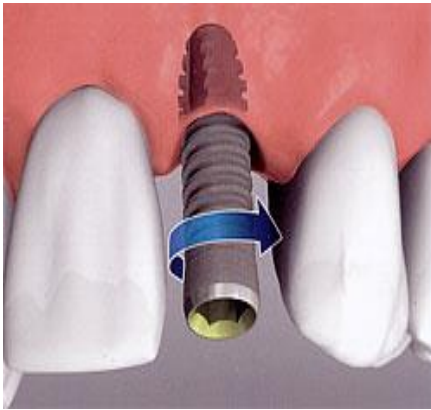
—

Gydytojas odontologas/burnos priežiūros specialistas (vardas, pavardė, profesinė kvalifikacija, laikas data)

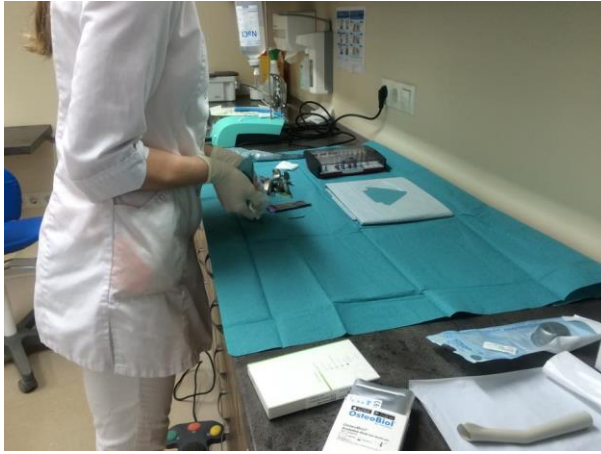
PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

9pav. Danties šaknis ir danties implantas

10pav. Implanto sistemos dalis esantis kaule.

11pav. Instrumentai, medžiagos, sistemos, išpakuotos ir sudėtos prieš operaciją ant GOP stalo.

12 pav. Instrumentų tvarkymas